

RTU studiju kurss "Darba vide un ergonomika"

22000 Inženierekonomikas un vadības fakultāte

Vispārējā informācija

Kods	IV0165
Nosaukums	Darba vide un ergonomika
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītbspēks	Elīna Gaile-Sarkane - Doktors, Profesors
Mācītbspēks	Jānis Bartušauskis - Lektors Vladimirs Šatrevičs - Doktors, Asociētais profesors Jānis Ieviņš - Doktors, Profesors Matīss Šmitiņš - Lektors Ērika Gintere - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Priekšmets aptver ar darba vidi, darba aizsardzību un ergonomiku saistītos jautājumus. Priekšmets vēltīts LR likumdošanas par darba aizsardzību izpratnes nodrošināšanai dažādos vadības līmeņos, darba vides, tehnikas un tehnoloģiju izmantošanas organizācijā un ergonomikas jautājumu padziļinātas izpratnes nodrošināšanai. Priekšmetā tiek sniegts ergonomikas raksturojums, uzdevumi, darbības virzieni. Tiek izskatīti sistēmas „cilvēks-mašīna-vide” optimizācijas iespējas. Racionāla cilvēka darba organizācija sistēmā „cilvēks-mašīna-vide” tiek analizēta studiju laikā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju priekšmeta mērķis ir palīdzēt studentiem izprast ar cilvēka darba optimizāciju saistītu lēmumu pieņemšanas procesu un iegūt prasmi patstāvīgi pieņemt pamatotus lēmumus, kas sekmētu cilvēku darbaspēju uzturēšanu un atīstīšanu. Pēc priekšmeta apgūšanas studējošiem būs zināšanas darba drošības un veselības aizsardzības darba vietās jautājumos, izpratne par darba aizsardzības sistēmas pārvaldības principiem, prasme identificēt darba vidē sastopamos darba vides un ergonomiskos riskus un pieņemt lēmumus par nepieciešamajiem preventīvajiem pasākumiem šo risku samazināšanai vai novēršanai.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studiju priekšmeta apguves laikā notiek patstāvīgie un grupas darbs par šādām tēmām: 1.Uzņēmuma darba aizsardzības sistēmas projekta izveide 2.Sociāltehniko un organizācijas sistēmu racionalizācija. Sistēmu C-M-V analīze un novērtēšana. 3.Darbinieku funkcionālā stāvokļa optimizācijas veidu izvēle. 4.Ar darba vidi un ergonomiku saistīto risku novērtēšana un preventīvie pasākumi.
Literatūra	Obligātā literatūra / Obligatory literature Ergonomika darbā Rīga: LR Labklājības ministrija,2010.-191 lpp. Kaļķis V., Darba vides risku novērtēšanas metodes, Rīga: Latvijas Izglītības fonds, 2008, -245 lpp. Jansone I. . Darba organizācijas ergonomiskie aspekti, I.daļa Rīga,RTU,1992.-63 lpp. Ozoliņš P. . Nogurums Rīga: Zvaigzne,1989,-64 lpp. Roja Ž. . Ergonomikas pamati Rīga: Drukātava, 2008. – 196lpp. Ziemelis V.. Elektrodrošība Rīga: RTU izdevniecība 2007, -217 lpp The handbook of human factors and ergonomics methods. CRC Press, Edited by Neville Stanton et.al., 2005, -681p. ISBN 0-415-28700-6 Ergonomic checkpoints: Practical and easy-to-implement solutions for improving safety, health and working conditions. Second edition, International Labour Office, 2010. – 330p. ISBN 978-92-2-12666-6. www.likumi.lv. Darba aizsardzības likums un Darba aizsardzības prasības Vietnes. www.osha.lv, www.hse.gov.uk un www. vdi.gov.lv ar priekšmetu saistītas informācijas ieguvei, publicētas internetā
Nepieciešamās priekšzināšanas	Atbilstoši studiju plāniem

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Ievads. Darba aizsardzības tiesību aktu piemērošanas principi uzņēmumā	2	2	1	4
Ergonomikas raksturojums, rašanās priekšnoteikumi	2	2	1	4
Cilvēka profesionālo darbību ietekmējošie faktori. Ergonomikas Dimensijas	2	2	1	4
Kognitīvā un Slodzes Ergonomika. Prasības darba aprīkojumam. Sistēmas C-M-V optimizācijas iespējas.	4	4	1	5
Darba vide, tās mikroklimats un apgaismojums. Ergonomiskās prasības biroja telpām un darba aprīkojumam	4	4	1	5
Mehāniskie riski darba vidē	2	2	1	4
Troksnis un vibrācija darba vietās, elektrodrošība, statiskā elektrība. Preventīvie un aizsardzības pasākumi	2	2	1	4
Psihoemocionālie riska faktori. Profesionālā stresa raksturojums un stresa līmeņa optimizācijas iespējas, izdegšanas sindroms un tā novēršanas iespējas	2	2	1	4

Racionāla darba un atpūtas režīma izveidošana. Darbaspēju dinamika. Noguruma līmeņa optimizēšanas iespējas	2	2	1	4
Psihoemocionālie riska faktori. Profesionālā stresa raksturojums un stresa līmeņa optimizācijas iespējas, izdegšanas sindroms un tā novēršanas iespējas	4	4	1	4
Racionāla darba un atpūtas režīma izveidošana. Darbaspēju dinamika. Noguruma līmeņa optimizēšanas iespējas	4	4	1	5
Darba aizsardzības sistēmas izveides pamatprincipi uzņēmumā	2	2	1	3
Darba vidē sastopamo risku kvalifikācija un to novērtēšanas pamatprincipi. Darba vides bioloģiskie un ķīmiskie riski	4	4	1	5
Apmācības un instruktāžas darba aizsardzībā un nelaimes gadījumu izmeklēšanas organizācija uzņēmumā	1	1	1	3
Aktu piemērošana iestādē vai uzņēmumā t. i. uzņēmuma iekšējo darba aizsardzības nolikumu, instrukciju, izstrādāšanas kārtība	1	1	1	3
Organizatoriskā ergonomika. Sociāltehniskās sistēmas optimizācija, ietverot organizatoriskās struktūras, kontroli un procesus. Līdzdalības un sabiedrības ergonomika	2	2	1	3
Kopā:	40	40	16	64

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Izporot darba drošību regulējošos normatīvos aktus LR	Pārbaudes darbi auditorijā
Spēj Prasme aprakstīt uzņēmuma mikroklimatu, apgaismojumu, cilvēka profesionālo darbību ietekmējošos faktoros darba vidē.	Individuāls darbs par pētījuma objektu izvēloties noteiktu uzņēmumu
Spēj demonstrēt izpratni par sistēmas cilvēks-mašīna-vide optimizācijas iespējām.	Grupas darbs auditorijā, prezentācija. Pārbaudes darbs.
Spēj parādīt izpratni par psihoemocionāliem riska faktoriem. Stresa līmeņa optimizācijas iespējam un tā novēršanas iespējam	Pārbaudes darbs
Spēj Prasme noteikt ergonomiskās prasības biroja telpām un darba aprīkojumam	Grupas darbs auditorijā, prezentācija. Pārbaudes darbs
Spēj parādīt izpratni par darba vides riskiem, to klasifikāciju un preventīvajiem pasākumiem, spēja realizēt Darba aizsardzības likumā darba devējam noteiktās prasmes un pienākumus.	Eksāmens
Spēj parādīt izpratni par organizatorisku ergonomiku un plānot racionālu darbinieka darba un atpūtas režīmu	Eksāmens

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Individuālie darbi	20
Grupas darbi	20
Pārbaudes darbi	20
Eksāmens	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	20.0	0.0	20.0		*	